REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Predsednik Državnega zbora

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	09 -12- 2016
Šifra:	020-08116-1583/3
Povezava:	001-08116- 8
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratica:	

Številka: 00104-429/2016/6
Datum: 7. 12. 2016
Zveza: dopis št. : z dne

Na podlagi 249. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) vam pošiljam:

– Odgovor na poslansko vprašanje Žana Mahniča v zvezi z dvojezičnimi napisi za otroke migrantov,

ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela na 113. redni seji dne 7. 12. 2016.

Mag. Lilijana Kozlovič
generalna sekretarka

Priloga: 1

Podpisnik: Lilijana Kozlovič
Izdajatelj: Republika Slovenija
Številka certifikata: 76 32 9e c4 (

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Številka: 00104-429/2016/5
Datum: 7. 12. 2016

Odgovor na poslansko vprašanje Žana Mahniča v zvezi z dvojezičnimi napisi za otroke migrantov

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Žan Mahnič je na Vlado Republike Slovenije naslovil vprašanje v zvezi z dvojezičnimi napisi za otroke migrantov:

V nekaterih slovenskih mestih se v šole in vrtce (tudi sredi leta) vpisuje veliko število otrok migrantov, povečini albanskega porekla. Zaradi tega je učni proces otežen, delo v razredu ali oddelku vrtca je moteno, zaposleni (predvsem učitelji in vzgojitelji) se soočajo s težavami, saj so prepuščeni samim sebi.

S tem v zvezi poslanec na Vlado Republike Slovenije naslavlja naslednji vprašanji:

1. **Kako namerava Vlada RS reševati to problematiko (denimo po zgledu Nemčije, v kateri se otroci ob vstopu v VIZ eno leto aktivno učijo nemščine)?**

2. **Ali Vlada RS meni, da so dvojezični napisi v šolah in vrtcih za otroke migrantov zakonsko utemeljeni?**

Vlada Republike Slovenije podaja naslednji odgovor:
Slovenija je na področju izboljševanja stopnje uspešnosti priseljencev v zadnjih letih izvedla **mnogo ukrepov**. Temelji za razvoj izobraževanja so bili narejeni zlasti od leta 2007, ko je bila sprejeta Strategija vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji, pred tem že Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji (2004), kasneje še Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah (2009), dopolnjene kot Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole (2012) ter Kodeks medkulturnega dialoga za izobraževalce odraslih (2010). Nanašajoč se na podatke iz Strategije vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji (2007), pravico do vključevanja otrok priseljencev v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem obravnavajo **Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, Zakon o osnovni šoli, Zakon o gimnazijah, Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb, Zakon o tujcih, Zakon o mednarodni zaščiti, Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli** ter **Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje izobraževalnih programov in vzgojnega programa na področju srednjega šolstva**.
V skladu z 10. členom Zakona o osnovni šoli imajo otroci, ki so tuji državljani oziroma osebe brez državljanstva in prebivajo v Republiki Sloveniji (RS), pravico do obveznega osnovnošolskega izobraževanja pod enakimi pogoji kot državljani RS.
Veljavna zakonodaja (81. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja) daje **normativno podlago za zagotavljanje sredstev iz državnega proračuna tako za učenje slovenščine kot tudi poučevanje maternega jezika za**

priseljene učence in dijake, vključene v redno osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje.

8. člen Zakona o osnovni šoli se namreč glasi:

- »Za otroke slovenskih izseljencev in zdomcev se v državah, kjer prebivajo, v skladu z mednarodnimi pogodbami organizira pouk slovenskega jezika in kulture.
- Za otroke, ki prebivajo v Republiki Sloveniji in katerih materni jezik ni slovenski jezik, se ob vključitvi v osnovno šolo organizira pouk slovenskega jezika in kulture, s sodelovanjem z državami izvora pa tudi pouk njihovega maternega jezika in kulture«.

Leta 2008 je bila v Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli vključena določba, ki dopušča **možnost prilagajanja ocenjevanja za učence priseljence**. V skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli se lahko za učence, ki so tuji državljani oziroma osebe brez državljanstva in prebivajo v RS, v dogovoru s starši prilagodijo načini in roki za ocenjevanje znanja, število ocen ter drugo. Znanje učenca priseljenca se lahko ocenjuje glede na njegov napredek pri doseganju ciljev oziroma standardov znanja, opredeljenih v učnih načrtih. O prilagoditvah odloči učiteljski zbor. Prilagoditve za ocenjevanje znanja se upoštevajo največ dve šolski leti.

Učenci priseljenci iz drugih držav so lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem so prvič vključeni v osnovno šolo v RS, neocenjeni iz posameznih predmetov in napredujejo v naslednji razred. O napredovanju odloči na predlog razrednika učiteljski zbor.

Učenci priseljenci iz drugih držav, katerih materni jezik ni slovenski in se prvič vključijo v osnovno šolo v RS v 6. in 9. razredu, opravljajo v tem šolskem letu nacionalno preverjanje znanja prostovoljno.

Skladno z zakonskimi določili, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju: MIZŠ) na podlagi prejetih vlog šol za financiranje ur dodatne strokovne pomoči (DSP) za poučevanje slovenščine priseljenim učencem, ki se prvo leto šolajo v RS, zagotavlja že od konca **devetdesetih let**. S šolskim letom 2006/2007 se ure DSP za priseljene učence v prvem letu šolanja plačujejo po realizaciji na podlagi posebnega sklepa, s šolskim letom 2010/2011 pa se tovrstna pomoč priseljenim učencem zagotavlja tudi v drugem letu šolanja.

Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje izobraževalnih programov in vzgojnega programa na področju srednjega šolstva (Uradni list RS, št.62/10 in 99/10) v 16. členu določa dolžnost organiziranja tečaja slovenščine za dijake, ki zaradi neznanja oziroma pomanjkljivega znanja slovenskega jezika potrebujejo in si želijo pomoč, pri čemer upošteva strokovne ocene učitelja o stopnji njihovega znanja in razumevanja slovenskega jezika.

Ob zagotavljanju sredstev za učenje slovenščine MIZŠ za priseljene učence omogoča in podpira tudi izvajanje pouka **maternih jezikov in kultur** na osnovnih in srednjih šolah tako, da šolam krije stroške uporabe prostorov, za nabavo učil in učnih pripomočkov za učenca/dijaka in materialne stroške, vezane na izvedbo programa. Že več let se v nekaterih osnovnih šolah za priseljene učence izvaja pouk albanščine, bosanščine, finščine, hrvaščine, makedonščine, nemščine, nizozemščine, srbščine, ruščine in ukrajinščine). Ponekod nekaj sredstev za pokrivanje teh stroškov zagotavljajo društva (za poučevanje srbščine in bosanščine), včasih pa gre za povsem prostovoljno delo učiteljev (poučevanje albanščine, delno tudi bosanščine).

Glede na posebno dimenzijo vključevanja otrok prosilcev za mednarodno zaščito in otrok z mednarodno zaščito, ki jim je primarno potrebno zagotoviti osnovne življenjske potrebe ter glede na dejstvo, da ti otroci izhajajo iz neslovansko govorečih področij, ki prestavljajo zahtevnejšo dimenzijo učenja slovenskega jezika MIZŠ priporoča **dvostopenjski model** vključevanja otrok prosilcev za mednarodno zaščito in otrok z mednarodno zaščito. Pri tem smo se naslonili na rezultate projektov» Vključevanje otrok migrantov v vzgojo in izobraževanje 2008-2011« ter »Razvijamo medkulturnost kot novo obliko sobivanja 2013-2015«, sofinanciranih s strani Evropskega socialnega sklada. V modelu so predstavljene

različne dejavnosti, ki jih lahko ponudimo otrokom priseljencem in njihovim staršem v času inkluzije v novo jezikovno in kulturno okolje, ki vključuje socialno, jezikovno in kulturno področje. Vključevanje razdelimo na dve obdobji, t. i. UVAJALNICO in NADALJEVALNICO. Pred vključitvijo v redni pouk se za omenjene otroke organizira uvajalnico, ki poteka strnjeno v trajanju 20 ur, po končani uvajalnici se otroci vključijo k rednemu pouku, pri čemer jim pripada dodatna strokovna pomoč pri učenju slovenščine, priporočena je strnjena oblika izvajanja (nadaljevalnica).

Poleg omenjenega modela, ki ga MIZŠ priporoča pri vključevanju otrok prosilcev za mednarodno zaščito in otrok z mednarodno zaščito je ministrstvo v luči prihoda še posebej ranljivih skupin pripravilo naslednje ukrepe:

- priprava priporočil za šole in vzpostavitev posebne spletne strani (http://www.mizs.gov.si/si/vkljucevanje_priseljencev_v_sistem_vzgoje_in_izobrazevanja/) za vodstva šol, učitelje, starše in vso zainteresirano javnost;
- pripravljen in sprejet je izobraževalni program Opismenjevanje v slovenščini za odrasle govorce drugih jezikov (z dodatkom za mladoletnike-prosilce za mednarodno zaščito), stare od 15-18 let, ki omogoča ustreznejšo vključitev v program osnovne šole za odrasle;
- objava gradiv za učenje in poučevanje slovenščine kot drugega jezika; http://www.zrss.si/objava/vkljucevanje-otrok-beguncev;
- objavljen je razpis »Krepitev socialnih in državljanskih kompetenc strokovnih delavcev«, ki bo preko programov profesionalnega usposabljanja deloval v smeri opolnomočenja strokovnih delavcev za uspešnejše vključevanje otrok, učencev, dijakov in študentov priseljencev ter otrok večinske kulture. Eden izmed ciljev projekta je poleg spodbujanja medkulturnega dialoga in sprejemanje drugačnosti tudi priprava predloga programa dela z otroki priseljencev, ki bo vseboval tudi utemeljeno priporočeno število ur učenja slovenščine za otroka priseljenca, in sicer za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja po vzgojno-izobraževalnih obdobjih in srednješolskega izobraževanja.
- oblikovana je koordinacijska skupina za reševanje t.i. begunske problematike, ki jo vodijo predstavniki MNZ in katere člani so tudi predstavniki MIZŠ;
- oblikovana je Posvetovalna skupina za obravnavo vprašanj v zvezi z vključitvijo priseljencev in otrok prosilcev za mednarodno zaščito v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem;
- sprejeta sta dokumenta Oblike in vsebine strokovnega dela z mladoletniki brez spremstva v dijaškem domu ter Protokol in postopkovnik bivanja mladoletnikov brez spremstva v dijaških domovih;
- MIZŠ aktivno sodeluje pri nameščanju mladoletnikov brez spremstva v dijaške domove v sodelovanju z MNZ in MDDSZ;
- MIZŠ aktivno sodeluje na različnih posvetih in konferencah na nacionalni in mednarodni ravni;
- pripravljen je postopek vrednotenja izobraževanja oseb z mednarodno zaščito brez listin o doseženi izobrazbeni ravni kot vstopni pogoj za vpis v srednjo šolo.

Hkrati bi želeli poudariti, da integracija priseljencev v Sloveniji temelji na **vključujočem** (v kontekstu čim hitrejšega vključevanja v reden pouk) pristopu pri uresničevanju pravic otrok priseljencev do izobraževanja ter skrbi za njihovo učinkovito vključitev in oblikovanje medkulturne družbe.

V poslanskem vprašanju omenjeni »dvojezični zapisi« niso le dvojezični, temveč so v šolah, ki imajo večje število učencev priseljencev »večjezični« saj predstavljajo didaktično sredstvo za čim hitrejše pomnjenje slovenskih besed.